

GAZETA LWOWSKA.

Wtorek

N^{er.} 99.

24. sierpnia 1841.

Przegląd artykułów.

Wiadomości krajowe: Z Wiednia. (Wyjazd Naj. Cesarstwa Ichmość do Gradcu.) — *Zagraniczne:* Stany Zjednoczone Ameryki północnej: Wiść o uwolnieniu Mac Leoda przemocą. — Portugalia. — Hiszpania: Zwinięcie części gwardyi. — Odpowiedź rządu na protestacyję Królowej Krystyny. — Projekt spisku. — Anglija: O zagajeniu parlamentu. — Ambasada w Petersburgu. — Powiększenie wojska w Irlandyi. — Stowarzyszenie przeciw ustawom zbożowym. — Francya: Sądowe postępowanie przeciw p. Ledru-Rollin. — Dalsze doniesienia pod względem obliczenia ludności. — Koniec procesu pani Laffarge. — Belgija: Uwagi o zmianie ministeryjalnej. — Szwajcaryja: Uchwała w sprawie argowskiej. — Prussy. — Rossyja. — Turcyja. — *Nowiny Lwowskie.* — *Wiadomości handlowe i przemysłowe:* Buczacz. — Jarosław. — Bochnia. — Olomuniec. — Stosunki ludności Galicyi. (Ciąg dalszy.)

Wiadomości krajowe.

— Z Wiednia. —

Najjaśniejsi Cesarstwo Ichmość Cesarz i Cesarzowa, opuściwszy c. k. pałac w Schönbrun, wyjechali do Gradcu dnia 17go b. m. przed południem.

Dokończenie odniam zasłużonych w c. k. wojsku: Pułkownikami zostali podpułkownicy: Aloizy Hollner, z pułku ułanów księcia Schwarzenberga Nr. 2, w pułku chevauleżerów barona Wernhardta N. 3; Jan Kisfaludy de Kisfalud, z pułku huzarów Palatyna Nr. 12, adjutant JCMości Arcyksięcia Józefa Antoniego Palatyna Węgier i właściciela pułku, w pułku i na swojej posiadzie; August baron Eynatten, z pułku kirysyjerów Króla Saskiego Nr. 3, adjutant prezydenta rady wojennej generała jazdy Ignacego hr. Hardegga, w pułku chevauleżerów księcia Windischgrätz N. 4, na swojej posiadzie; Józef baron Baltazar Löwenfeld, z pułku kirysyjerów Króla Saskiego N. 3, w pułku; Adam hr. Teleky de Szek, z pułku huzarów Palatyna N. 12, w pułku; Karol baron Lederer, z pułku huzarów Króla Wirtemburskiego N. 6, w pułku ułanów księcia Schwarzenberga N. 2; w pułku ułanów księcia Schwarzenberga N. 2, sambelan służbowy przy JCMości Arcyksięciu Ludwiku, w pułku i na swojej posiadzie, i Józef Gutjahr de Helmhof, z pułku kirysyjerów hr. Ignacego Hardegga N. 3, w pułku dragonów barona Minuttillo N. 3. — Przytém na podpułkowników wyniesiono 6

majorów, a na majorów 10 kapitanów i rotmistrzów.

Wiadomości zagraniczne.

Stany Zjednoczone Ameryki północnej.

Nowy Jork d. 19. lipca. Rozstrzygnięcie najwyższego sądu państwa Nowego Jorku w sprawie Mac Leoda, spowodowało do różnych domysłów co do ostatecznego załatwienia tej sprawy. Niektórzy są tego zdania, że proces ten nie będzie wcale przed najwyższy trybunał Stanów Zjednoczonych wytoczony, lecz odeszła go do sądu rewizyjnego państwa Nowego Jorku, i że wtedy, po onegoż zawyrokowaniu, Mac Leod będzie musiał lub być wypuszczonym lub pod śledztwo wziętym. Tutejszy *Journal of Commerce* gani wyrok najwyższego sądu Nowego Jorku i spodziewa się, że sąd rewizyjny sprawę tę do porządku przywiedzie.

Wiść, która się tu wczoraj rozeszła, może, jeżeli się potwierdzi, nadać sprawie spornej między Angliją a Stanami Zjednoczonymi pod względem uwięzienia Mac Leoda, całkiem nowy i daleko groźniejszy obrót. Powiadają, że Mac Leod został onegdaj z więzienia swojego w Lockport przemocą uwolnionym przez 300 do 400 Kanadyjczyków, którzy będąc za miastem więzienia otoczyli. Wiść ta, która zresztą w Nowym Jorku mało znajduje wiary, opiera się na liście, który wczoraj miał tu nadejść, pisany przez kapitana Eustace do niejakiego p. Connolly.

Oprócz wieści pod względem Mac Leoda w obiegu będących, inna wiadomość jeszcze robi tu niejakie wrażenie. Oto miano zmienić

przeznaczenie okrętu liniowego *Delaware* pod komandorem Morris i takowy miasto zająć stacyję na morzu Śródziemném, ma popłynąć ku wybrzeżom brazylijskim; mniejszy okręt pod dowództwem kapitana Morgan, ma zamiast niego udać się na morze Śródziemne. Wieść dodaje, że przyczyną tej zmiany jest podobieństwo zerwania z Wielką Brytanią. Tym czasem ani prezydent ani p. Webster nie zdają się szczerze obawiać, by to zerwanie nastąpiło.

Portugalia.

Allgemeine Zeitung zawiera następującą wiadomość od swego korespondenta z Lizbony pod dniem 26. lipca: »Były dyktator Manuel Passos, ów wielki fabrykant ustaw, którego do izby deputowanych nie obrano, wszedł niedawno w miejsce zmarłego barona de Ribeira Sabrosa, będącego jednym z nim zasad politycznych, jako senator do pierwszej izby, rozumieć się jako przeciwnik ministerjum. Pięćwzorem jego żądaniem do ministerjum jest to, by mu najmniej o 28 przedmiotach dało wyjaśnienie, a zwłaszcza w formie tabel statystycznych od r. 1834 do 1841. Ale gdy nie było dotąd podobnych porównawczych tabel statystycznych, potrzebaby więc czterech urzędników, którzyby się zajmowali tém najmniej przez sześć miesięcy, a Passos żąda, by to w pierwszych dniach ośmiu uskuteczniono.«

Hiszpanija.

Paryż dnia 10. sierpnia. Rząd ogłosił następującą depezę telegraficzną z Bajonny pod dniem 9. sierpnia: »Madrycka »Gazeta dworu« ogłosiła manifest Rejenta, protestacyję i list Królowej Matki i wyrok częściowego zwinięcia gwardyi narodowej. Oddział gwardyi, dwa pułki piechoty, dwa pułki konnicy, artylerya i gwardya munieypalna, zostają zniesione (*supprimés*).«

Madryt dnia 5. sierpnia. Ogłoszony przez rząd manifest, mający służyć za odpowiedź na protestacyję Królowej Krystyny, wyszedł nareszcie w dzisiejszej *Gaceta*, podpisany przez księcia de la Victoria a kontrasygnowany przez Don Antonia Gonzales. Czynniaszczyt Rejentowi, że żadnych osobistości, któreby nieobecna Królowę obrażać mogły, w manifestie nie umieścił; przeciwnie zwalił on jak najwyraźniej wszelką odpowiedzialność za uczyniony przez nią postępek na doradców, którzy ją w Paryżu otaczają. Okoliczność tę, że w załączonym do księcia de la Victoria liście nie nadano mu tytułu Rejenta, jaką szczególnie obrażającą wymieniono; lecz czyż nie dałoby się na to odpowiedzieć, że było w mocy księcia, list

nierozpieczętowanym odesłać. Z manifestu dowiadujemy się także, że Królowa Krystyna ofiarowała się złożyć opiekę, skoro jej wolno będzie mianować nowych opiekunów, na co jednak rząd madrycki przystać nie chciał. »Nie można tego zapoznać «powiada manifest» że obie córki Ferdynanda VII., jedna jako Królowa, druga jako bezpośrednia następczyni tronu, do narodu należą, i że tak one jakoteż byt ich tak ściśle z systemem politycznym konstytucyi są połączone, że jedno bez drugiego ostać się nie może.« Nareszcie jak najdobitniej zagrożono tym, którzy oparci na protestacyi Królowej, chcieliby kraj nową wojną domową zawichrzyć.

Tutejsze pisma ministeryjne wymieniają p. Zea Bermudez jako autora protestacyi Królowej Krystyny, z czego ten wyprowadzają wniosek, że Królowa usunęła się nawet od partyi umiarkowanych i uległa zupełnie partyi absolutystów.

Wdowa po jenerale Mina została w istocie w miejsce margrabiny Santa Cruz ochmistrzynią Królowej, a spowiednikiem Jęj Król. Mości mianowano biskupa Tolozy w miejsce patryjarchy Indyj.

Dziennik *Temps* wspomina o spisku, mającym wybuchnąć w Madrycie okolo d. 15. sierpnia, dla powrócenia Rejencyi Królowej Krystynie. Część armii z Diegiem Leonem na czele ma być w tém sprzyśiężeniu, ale które od chwili, jak zostało wiadomém, nie uważają już za niebezpieczne.

Wielka Brytania i Irlandyja.

Londyn dnia 10. sierpnia. *Brighton-Herald* utrzymuje mieć z dobrego źródła wiadomość, że Królowa zagał osobiście nowy parlament d. 24. b. m. Czas od d. 19. aż do dnia zagajenia sejdzie na składaniu przysięgi przez członków parlamentu.

Według doniesień gazety *Sun*, wciąż powiększają wojsko w Irlandyi.

Słychać, że pewny wielki wpływ mający członek parlamentu izby niższej ma zamiar ile możności jak najprędzej wnieść o mianowanie komisji do rozpoznania stanu Irlandyi, którátokomisya ma niezwłocznie zdać sprawę o przekroczeniu ustawy wyborowej.

— dnia 11. sierpnia. Jedno z pism donosi, że Sir Robert Peel chce ofiarować margrabi Londonderry paręde ambasadorską w Petersburgu, by go za dawniejsze jego w tym względzie zawiedzione nadzieje i za wyświadczone dotąd usługi wynagrodzić. Wiadomo, że margrabia już pod ostatniem ministerjum Torysów, które tylko krótko trwało, otrzymał był tę po-

sadę, lecz oporem opinii publicznej i zaciętości z tego względu rozprawami izby niższej skłonił się widział rezygnować, poczem hrabia Durham posadę tę otrzymał.

Wielkie stowarzyszenie stolicy przeciw ustawom zbożowym postępuje szybko w swęj organizacji i zamyśla obwód dwunastu mil niemieckich około Londynu przeznaczyć na zamknięte pole walki opozycyjnej przeciw ustawom zbożowym. W tym zamiarze odbyły się niedawno w Rotherhithe i Gravesend zgromadzenia, które bardzo licznie były odwiedzane. W ostatniem miejscu jednomyślnie uchwalono, ażeby związek tamtejszy był gałęzią stowarzyszenia stolicy.

Lord Campbell, niedawno lordem kanclerzem Irlandyi mianowany, opuścił Dublin d. 24. lipca i z trudnością wrócił już na swoje posadę, ileżże skład ministerjum Torysów niebawem nastąpi. Ale chociaż tylko trzy tygodnie był w Dublinie i nie więcej jak trzem posiedzeniem sądu przewodniczył, ma jednak prawo do dożywotniej pensyi 4000 funt. szt.

Admirał Sir William Parker i Sir Henry Pottinger jadąc do Chin przybyli d. 29go czerwca do Aden. Dnia tegoż w dalszą pościli się podróż i spodziewali się w początkach bieżącego miesiąca stanąć w Chinach. Słychać że zaraz po swém przybyciu chcą Cesarzowi podać *Ultimatum*, a w razie dalszego oporu z całą tak lądową jakoteż morską siłą ku Pekinowi wyruszyć.

Francya.

Paryż d. 10. sierpnia. Pisma ministerjalne zbijają ciągle to twierdzenie, jakoby sądowe postępowanie z panem Ledru-Rollin stało się za poduszczeniem rządu. Rząd w Augers z własnego popędu sprawę tę wytoczył. Rótk ten zresztą tak poważecznie gani, że sądzą, iż sprawa ta zupełnie uchyloną będzie.

Jenerał dywizyi St. Michel przybył tu dzisiaj z Tuluzi. Szczegółnym rozkazem ministra wojny wezwano go do stolicy.

— dnia 11. sierpnia. *Messenger* donosi, że rada municypalna miasta Bordeaux odrzuciła wniosek jednego z swych członków, ażeby nakazany przez ministra skarbu spis ludności za nieprawny ogłosić. — Depesza telegraficzna zawiera wiadomość, że dnia 7go b. m. podobny spis ludności odbył się w Souillac bez najmniejszego oporu. — Według *Moniteur parisien* nadeszłe wczoraj doniesienia z Tuluzi zawierają wiadomości w najwyższym stopniu zadowalające. Wydanie broni przez gwardzystów narodowych będzie w dniach tych ukończonem. — Rada mu-

nicipalna miasta Chartres uznała za zupełnie prawne nakazane przez rząd obliczenie ludności.

Moniteur z dnia 10go donosi, że jenerał dywizyi Rulhieres odbył dnia 8go t. m. przegląd wojska w Tuluzi przy wielkim natłoku ludu. — Broń rozdana pomiędzy gwardyję narodową wynosi przeszło dwa tysiące sztuk.

Gielda dnia 11. sierpnia. Dziś znowu znaczne sumy wrentach francuzkich na sprzedaż wystawiono. Wieść o uwolnieniu Mac Leoda przemocą z więzienia w Lockport, dała powód do nowej obawy o zerwanie między Angliją a Stanami Zjednoczonemi.

— dnia 12. sierpnia. *Moniteur parisien* zawiera: »Minister ma zamiar przesłać do wszystkich prefektów okólnik w sprawie zapisywania ludności.« — To lakoniczne doniesienie zapowiadać się zdaje, że rząd bacznie na powstrzymanie okazanego w tój mierze ducha oporu, chce odstąpić cokolwiek od pierwotnego planu swojego.

Ministerjum skloniło się nareszcie do odstąpienia od wszelkiego sądowego postępowania przeciw członkom rady municypalnej w Tuluzi. —

Tegoroczny obóz pod Compiègne założonym będzie dnia 1. września, a pulki doń przeznaczone otrzymały już rozkaz wymarszu. Wszystkie nowo-utworzone pulki udadzą się do obozu i dostaną tam swoje chorągwie. Część z nich po ukończeniu popisów wojskowych stanie załogą w Paryżu.

Członkowie towarzystwa *Komunistów*, którzy jeszcze w skutek procesu Darmésa przed sądem policyi poprawczęj stawieni byli, osądzeni zostali na karę więzienia od dni czternastu do miesiąca. Zarazem uchwalił sąd, by towarzystwo powyższe na zawsze się rozwiązało.

Na posiedzeniu dnia 7go b. m. zapadł wyrok w sprawie pani Laffarge o kradzież dyjamantów. Panią Laffarge uznano winną tój kradzieży; lecz ponieważ osądzoną już jest dożywotnie do robót publicznych, nie można było wyznaczyć jej innej jeszcze kary. Małżonkowie Léotaud, jako partyja cywilna, osądzeni zostali na poniesienie kosztów prawnych; lecz wolno im poszukiwać wynagrodzenia u kuratora puścizny Laffarga, ale który, jak wiadomo, za nieplacącego uznanym został. — Cały proces ten, jak *Gazette des Tribunaux* donosi, rozpoczął się dnia 19go nowym kontradyktorycznym sposobem. Partyja cywilna i jej adwokaci porostaną w Tulle. Pani Laffarge zapewnia z swęj strony, że przystanie na kontradyktoryczne rozprawy sądowe.

Rolę żelazna z Bazylei do Strazburga już ukończona. Dnia 29. lipca jechano po niej pierwszy raz dla próby i przestrzeń 17 mil niemieckich w czterech godzinach odbyto. Zupelne otwarcie tej kolei ma dnia 15. sierpnia nastąpić.

Piszą z Algieru pod dniem 20. lipca: »Gubernator jeneralny nakazał nocną wyprawę, które z wielkiem niebezpieczeństwem są połączone, ale też nieprzejacielowi niemal szkody wyrządzić mogą. Jeneral Bugeaud zorganizował oddział ochotników, mający wykonywać odwet za podjazdy Beduinów. Ma on na nich niespodziewanie w nocy uderzać i ile możliwości im szkodzić. Mały ten oddział składa się z 50 jeźdźców, do którego najzwinniejszych i wajsilniejszych ludzi z pierwszego pułku strzelców afrykańskich wybrano. Otrzymują oni podwójne ranożę, 50 centymów dziennie i dostają część zdobyczy. Porucznik Jouve jest dowódcą tego oddziału, który się dzisiaj na pierwszą wyprawę puszcza.«

Belgija.

Bruxella dnia 7. sierpnia. Dziennik *Indépendant* z dnia dzisiejszego robi następującą uwagę o ostatniej zmianie ministeryjalnej: »Już od miesiąca byliśmy w zupełnem przesileniu ministeryjalnem, chociaż się nikt tego nie domyślał. Przesilenie to skończyło się teraz, lubo się kraj ani na chwilę niemi nie zajmował i lubo dzienniki ani słowa o niemi nie nadmieniały. Życzyłoby wypadało, aby wszystkie zmiany ministeryjów w ten sposób skutecznie się mogły. Powiadają, że stan zdrowia spowodował pana Muelenaere do złożenia swojej posady; jednakże pozostanie on członkiem gabinetu, tak, iż duch pojednania, który to ministeryjum złożył, bynajmniej się nie zmieni. Jakoż modyfikacyja ta jest nawet korzystna, gdyż dla pana Brieys stosowniejszy jest wydział spraw zewnętrznych, niż wydział skarbu, a pan Smits ma wszelkie szczegółowe wiadomości i przynioły, które do kierowania tym ostatnim wydziałem są potrzebne.

— dnia 12. sierpnia. *Moniteur* ogłasza dzisiaj zawarty w Kopenhadze d. 13. czerwca traktat żeglugi między Królestwem Duńskiem a Belgiją. Takowy oparty na zasadzie zupełnej wzajemności.

Szwajcaryja.

Berna dnia 9. sierpnia. Przerwano rozprawę w przedmiocie klasztorów argowskich zostały dzisiaj ukończone. Wniosek Zurychu, ażeby uchwałę wielkiej rady argowskiej przekazać komisyi, mającej podać nowe propozycyje, otrzymał przy głosowaniu szesnastce całych a dwa półgłosy, gdyż tylko Tessyn, Turgowija, Berna

i Bazyleja chciały sprawę uchylić zupełnie z toczonych przedmiotów, a kanton Appenzell nad Rodanem zatrzymał protokół otwartym. Mianowana komisyja składa się z siedmiu członków, pp. Neuhaus, de Muralt, Schmidt z Ury, Rüttimann, Maillardoz, Baumgartner i Druey. Skład ten nie dobrego dla Argowii nie wróży.

Prussy.

— Z Berlina dnia 13. sierpnia. —

Dawniejszy prezes rady ministeryjalnej francuskiej, pan Thiers, wczoraj wieczorem tu przybył i stanął w *Hôtel de Russie*.

— Z Torunia d. 5. sierpnia. —

Na wystawienie w planie będącego pomnika Kopernikowi wpłynęło dotąd do kasy towarzystwa Kopernikowego z składek w kraju i za granicą 3038 talarów 18 sgr. 4 fen. (*G. Poz.*)

Rossyja.

— Z Petersburga d. 29. lipca (10. sierpnia). —

Zostający w ministerstwie spraw zagranicznych radca koleg. Józef Kraemer, mianowany komizlem jeneralnym rossyjskim w Egipcie na miejsce radcy koleg. hrabi Medem, odwołanego do Petersburga do innych zatrudnień.

Cesarzewicz Wielki Książę Konstanty wrócił dnia 4go b. m. do Peterhofu z swęj odbytej morzem podróży do Holandyi.

Turcyja.

Najnowsze wiadomości z Konstantynopola pod dniem 4. sierpnia donoszą: »Tureckim statkiem parowym *Peiki Szewket*, który przybył z Kandyi, otrzymała Wysoka Porta wiadomość o najpomyślniejszym skutku działań przeciw powstańcom rzeczonoj wyspy. Według tej wiadomości jedn tylko Sfakioci, którzy jeszcze byli zbuntowani, zostali demonstracyją wielkorządecy wyspy Mostafy Baszy, przedsięwziętą razem z wielkim admirałem Tahirem Baszą, tak przestraszeni, że bez podniesienia oręża broń złożyli. Tym sposobem powstanie w Kandyi za zupełnie utłumione uważać należy.«

»Dnia 31. lipca znajdował się Jego Wysokość Wielki Sultan na zgromadzonej radzie Stanu, podczas której minister spraw zagranicznych Rifaat Basza zawiadomiony został przez c. k. Internuncjusza, o nastąpieniu pod dniem 23. lipca w Londynie podpisaniu konwencyi pomiędzy pięcią wielkimi Mocarstwami a Wysoką Portą, pod względem zamknięcia Dardanelów i Bosforu, którejto wiadomości rzeczony minister niezwłocznie Jego Sultańskię Mości udzielił.

Posiedzenia rady, na których tylko szefowie różnych wydziałów obecnymi być mają, wyjąwszy nadzwyczajne wypadki, tylko w sobotę odbywać się będą.

Wtedy od czasu zaprowadzenia kwarantanny stolica ta ciągle od morowej zarazy ochraniać była, wydarzył się dnia 30go z. m. z wielkiem przeżeniem publiczności na przedmieściu Pera w klasztorze *Terra Santa* przypadek morowej zarazy. Przybyły niedawno laik z Jerozolimy, który tu odbył dwu-tygodniową kwarantannę, zachorował nagle, a wezwani w pomoc lekarze spostrzegli na nim symptomata zarazy. Niezwłocznie przedsięwzięto potrzebne środki dla przerwania wszelkich związków z nadmienionym klasztorem, a chorego umieszczono w więzi Leandra, gdzie pod ścisłym dozorem zostaje.

Journal de Smyrne pod dniem 20. lipca donosi: »Wiadomości otrzymywane co-dzień z prowincyj, a mianowicie z tych, gdzie w ostatnich czasach rozruchy wybuchły, opiewają bardzo zadowalająco. Na wszystkich punktach panuje najzupełniejsza spokojność, i utłumiono wszędzie zarody zaburzeń, jakie źle-mysłacy utrzymywać usiłowali. Będący za pokojem mieszkańcy onych okolic są zupełnie spokojni, i uznają z największą wzięcznością środki, jakich Porta ku ich ochronie użyła.«

NOWINY LWOWSKIE.

Z początkiem przyszłego miesiąca założony będzie obóz na wzgórzach za Żelazną Wodą. Dwa pułki piechoty Bentheim i Maz z uchełli stać tam będą przez cały czas popisów wojakowych. Prowadzi doń przez Żelazną Wodę nowo-utorowana droga, która dla powozów otwartą będzie. Miejsce na obóz przeznaczone jest bardzo dogodne i ściąganie niezawodnie mnóstwo ciekawych, zwłaszcza, iż poblizki lasek ostatniemi drzewami swemi tuż do obozu przypiera. — W Olszanie obwódzie żółkiewskim, popełniono okropne zabójstwo. Dziedziczkę, jej wychowanicę i pannę służącą znaleziono tamże zeszłego tygodnia we dworze zamordowane. — Na uszarpowanej górze piaszczystej stawisja pawilon, z kąd prześliczny widok na miasto. — Przysionek teatru hrabiego Skarbka już prawie ukończony. Na przyczółku umieszczono herb *Skarbów*: *Habank*, i front cały bardzo pięknie się przedstawia. — Wspominany już nieraz, a mianowicie w nr. 67 »Gazety« naszej, utalentowany ziomek nasz malarz Jan Morawski, który za granicą bawi, w celu wy-

kształcenia się w swym zawodzie, przyjechawszy temi czasy do Rzymu, był przedstawiony Jego Świątobliwości i ofiarował temuż swój ukończony obraz *St. Romualda*, za co Ojciec Świąty kazał artyście dać wielki medal złoty. Powtarzamy przy tej sposobności, że kilka obrazów tego wielkiej nadziei młodzieńca, posiada pan Adamski, który z szlachetnej hojności swojej przyczynia się niemało do jego utrzymania za granicą, a tém samém podaje mu sposobność do wykształcenia się w sztuce malarskiej.

Wiadomości handlowe i przemysłowe.

(Z korespondencji prywatnej.)

Buczacz d. 22. sierpnia 1841. Na zboże jest u nas teraz pokup, a ceny następujące: korzec pszenicy 5 zr. 30 kr. do 6 zr., żyta 4 zr. 30 kr., jęczmienia browarnego 4 zr., owsa 2 zr. do 2 zr. 12 kr., hreczki 3 zr. do 3 zr. 15 kr. w. w. — Garniec wódki 20stopniowej 16 do 17 kr., a okowitej 30stopniowej 29 do 30 kr. m. k. — Ziemiaki nienajlepiej w naszych stronach wyglądają, — potrzebaby im bardzo deszczu. — Cetnar netto miodu z woszczynami do 11 zr. 12 kr., wosku żółtego do 83 zr. m. k. — Para skór wołowych po 32 zr., a krowich po 18 zr. w. w.

Jarostaw d. 22. sierpnia 1841. Przy często pochmurnych dniach deszczem przeplatanych skończyły się w naszych stronach żniwa: gdzie nigdzie tylko widać jeszcze owies mniej gospodarnego rolnika lub łan dojrzewającej hreczki. Wszakże sprawdza się okoliczność przepowiedana, że wszędzie dosyć kopno, lecz nienamłotno; a chociaż z drobnego i mizernego ziarna mąka teraz obfita, w cieście wydatna i pożywna, przecież ceny zboża coraz bardziej, choć tylko stopniowo, się podnoszą. Może być, że wieści z Anglii o złych zbiorach taki wpływ wywarły. Wszakże czemuś wierzyć trzeba, tém bardziej gdy speculanci kaźmiercy i warszawscy nie dla żartu na spławkę Gdańską, ale w nadziei zyskownej sprzedaży w Anglii, już na nowo do 300 łasztów (1 łasz — 30 korców) pszenicy zakupili, i to wcale mierniej jakości; a gdy istotnie w zeszłym tygodniu lepsze dla naszego ziarnia z tamtąd nadeszły doniesienia, życzymy, by z konstelacyi świata handlowego w zbożowym handlu tak pomyślnie okazującej się, każdy właściciel zapasów pszenicy rozsądnie korzystać umiał. — Przybywają bowiem nowe kommisja z Gdańska gotówką popiérane, gdy wexle na banki wiódąskie, z powodu ostatnie-

go czasu tamże przypadłych bankructw, pomimo wysokiego potrącenia procentów (*Excmpte*), w spieniężeniu trudności doznają. Mianowicie zaś nadesłał, jak słychać, wielki dom handlowy braci Łubieńskich z Gdańska, polecenie do zakupienia 3 do 400 łasztów pszenicy, i będzie je brał na galery własne, żaglami zaopatrzone, na spław jeszcze tej jesieni. — Kilku starozakonnych komissantów robi też w tym celu objazdkę po okolicy. — Ceny terazniejsze zdają się zawiązywać na podstawie ostatniej wiosennej sprzedaży, jedno tylko nie służy temu ruchowi w handlu, to jest, że woda bardzo mała.

Na okowitę z nowego wyrobu wiele już poczyniono ugód. — Czas sprzyja bardzo wzrostowi ziemniaków.

Bochnia d. 20. sierpnia 1841. Zbiory tegoroczne można za ukończone uważać; wyjąwszy pomiędzy wzgórkami cokolwiek owsa, prosa i bobu, wszystko z pola do stodół pozwożono.

Nie tylko żyto ale i pszenica, osobliwie jara i jęczmiona, niekopne się okazują, i mniejszy zwóz o trzecią część niż roku zeszłego mamy w okolicy naszej; — namłot jest średni: kopa żyta i pszenicy wydaje cztery do pięciu ćwierci, jęczmienia zaś siedm do ośmiu ćwierci. — Owies w ogóle wyglądał bujno, i kopa sypie do sześciu ćwierci. — Ziemniaki wyglądają wazędzie ładnie i spodziewać się dobrego plonu. — W pewnym miejscu zakupiono na odstawę w grudniu 4000 garncy 30stopniowej okowitę i płacono za nią z góry po 24kr. m. k. za garniec. Obecnie płacą za korzec pszenicy 4 zr., żyta 3 zr. 12 kr., jęczmienia 2 zr. 24 kr., owsa 1 zr. 24 kr. m. k. Za cetnar siana 30 kr. m. k. Konieczny bardzo dobrze przy tych ciągłych pogodach zbierać się dają, a gospodarze zaręczają za plennosć i jakość, osobliwie tegoroczną. Jeżeli i w innych prowincjach tak się dobrze zrodziła, to bez wątpienia nasienia koniczu tanio dostać będzie można.

Ołomuniec. Targ na woły d. 18. sierpnia 1841.

Z przypędzonych przez granicę galicyjską 1757 wołów, sprzedano po drodze i do Wiednia popędzono 414, a na naszym targu stanęło 1313, i te zostały sprzedane, prócz jednego stada ze 140 wołów, które po targu do Wiednia puszczono. Jakość była bardzo dobra, a ceny jej odpowiednie. — Cena cetnara wołowiny w Wiedniu nie zmieniła się od przeszłego tygodnia. Na przyszły tydzień spodziewanych jest więcej wołów niż tym razem.

Przypędzili: 1) Chaim Hersz Pohl z Ifolenkowa, 104 wołów; 2) Berisch Kriss, z Żurawna, 55; 3) Antoni Nowak; z Bessarabii, 128; 4) Pinkas Last, z Maryampola, 154; 5) Selig Allerhand, z Żurawna, 246; 6) Georczik Marka, z Bolszaku, 107; 7) Chaim Druker, z Jagielnicy, 179; 8) Mojżesz Brill, z Białobusznic, 80. — Małemi partyjami 260. — Ogółem 1313.

K u p i l i :	szluk	Cena jednój pary w w. w.		radnax	Z tych para ważyć mogła
		zr.	kr.		cetnar.
Po największej części małemi partyj. st. N. 1.					
dcto. dcto. st. N. 2.					
Do Berna i Znojmust. 3.	85	365	—	—	10 1/4
Niesprzedane do Wiednia pognano st. Nro. 4.	140				
Do Pragi stado Nro. 5.	232	355	—	—	10
— Wiednia st. Nro. 6.	100	365	—	—	10 1/4
— Pragi stado Nro. 7.	152	325	—	8	9 1/2
dcto. dcto. st. Nro. 8.	80	343	—	—	10
małemi partyj.					

Przed targiem sprzedali: 1) Markus Kriss, z Żurawna, 300 wołów; 2) Wincenty Mar-morosz, ze Stanisławowa, 144. — Ogółem 444.

K u p i l i :	szluk	Cena jednój pary w w. w.		radnax	Z tych para ważyć mogła
		zr.	kr.		cetnar.
Do Wiednia st. Nro. 1.	300	365	—	—	10 1/4
— dcto. stado N. 2.	173	385	—	7	10 1/2

STOSUNKI LUDNOŚCI GALICYI, podług spisu odbytego w roku 1840, w porównaniu z ludnością lat poprzednich, jakoteż i z ludnością innych prowincyj.

(Ciąg dalszy artykułu przerwano w Gazecie nro. 96.)

Ponieważ szczupłość miejsca nie pozwala nam przejść podać wszystkich pojedynczych lat od r. 1824 do 1840, ograniczamy się tedy w następującym tu wykazie tylko na uważaniu każdego z obwodów galicyjskich w r. 1835, 1837 i 1839; zwłaszcza że przecięcie tych trzech lat zbliża się dosyć do ogólnego przecięcia:

Obwód	rok	Liczba i wiek osob zasłubionych													
		p ł c i m ę z k i e j						p ł c i ż e n s k i e j							
		Niżej 24 lat	od 24 do 30 lat	od 30 do 40 lat	od 40 do 50 lat	od 50 do 60 lat	od 60 lat i dalej	Niżej 20 lat	od 20 do 24 lat	od 24 do 30 lat	od 30 do 40 lat	od 40 do 50 lat	od 50 lat i dalej		
Wadowicki . .	1835	1050	969	493	237	103	45	1079	731	631	339	98	19		
	1837	926	1051	585	311	138	40	1070	786	695	347	126	16		
	1839	1143	1016	495	269	96	55	1117	846	661	300	124	26		
Bocheński . .	1835	636	669	370	203	77	34	719	502	437	233	86	12		
	1837	604	646	406	234	101	31	677	557	464	218	92	14		
	1839	729	765	373	178	85	32	802	603	456	204	83	14		
Sandecki . .	1835	665	796	393	184	80	22	733	531	518	273	74	11		
	1837	653	729	414	198	82	32	783	514	428	291	78	14		
	1839	708	711	377	202	65	22	789	509	428	236	105	18		
Tarnowski . .	1835	755	685	339	244	79	27	907	510	395	264	90	13		
	1837	833	777	459	196	78	33	954	583	486	294	100	9		
	1839	980	807	404	232	81	34	1083	638	489	238	79	11		
Jasielski . . .	1835	786	646	365	167	57	21	849	462	431	220	65	15		
	1837	803	645	404	244	89	35	938	498	414	234	79	9		
	1839	865	796	372	223	81	27	987	568	438	238	105	10		
Rzeszowski . .	1835	958	748	420	205	89	32	1038	530	526	265	76	12		
	1837	1065	817	481	246	67	30	1162	654	549	251	71	17		
	1839	1233	802	369	228	85	19	1307	678	454	214	77	6		
Sanocki . . .	1835	1092	537	368	211	65	25	1122	481	383	221	85	6		
	1837	1430	650	418	208	86	18	1465	582	438	242	71	12		
	1839	1109	536	344	195	85	14	1190	436	337	214	73	6		
Przemyski . .	1835	960	581	422	178	59	11	966	524	395	251	66	9		
	1837	1146	611	453	184	52	10	1138	683	439	256	58	9		
	1839	1020	518	346	174	54	10	988	510	265	183	55	12		
Żółkiewski . .	1835	808	392	308	117	36	7	771	367	317	166	41	6		
	1837	1349	532	357	153	49	7	1254	515	401	232	47	3		
	1839	1042	437	295	133	45	4	910	471	334	175	42	8		
Łwowski . . .	1835	493	383	342	146	36	11	420	351	327	229	71	12		
	1837	600	429	406	180	46	10	486	428	395	259	92	11		
	1839	572	400	319	148	44	15	455	388	337	210	66	8		
Złoczowski . .	1835	836	434	313	152	40	4	818	450	337	170	45	9		
	1837	1209	687	417	191	54	17	1143	674	466	221	61	10		
	1839	901	552	245	143	39	9	831	519	374	155	47	5		
Samborski . .	1835	1298	740	442	205	71	14	1427	617	438	217	51	14		
	1837	1617	766	427	210	62	11	1665	556	436	243	59	13		
	1839	1422	686	358	192	58	17	1417	631	392	197	80	12		
Brzeżański . .	1835	674	414	280	129	43	11	579	434	331	160	41	6		
	1837	969	613	361	175	67	13	861	571	450	244	61	11		
	1839	782	521	281	177	37	15	727	475	360	206	62	17		
Stryjski . . .	1835	889	443	241	138	52	14	913	383	263	166	46	6		
	1837	1139	578	355	153	54	13	1178	541	364	156	43	10		
	1839	1047	511	251	147	44	17	1101	430	277	156	47	7		
Stanisławowski	1835	807	500	320	128	49	21	893	477	332	163	41	9		
	1837	1228	742	391	187	67	18	1287	647	396	229	62	12		
	1839	1079	652	365	184	70	27	1121	579	387	211	63	16		
Kolomyjski . .	1835	922	465	254	118	61	17	822	501	298	174	39	3		
	1837	1221	530	306	149	51	18	1097	637	351	142	37	11		
	1839	1058	481	244	144	58	26	920	525	355	148	46	17		
Tarnopolski . .	1835	422	362	258	123	25	7	530	286	221	130	24	6		
	1837	1099	644	386	209	59	13	1137	618	394	206	50	5		
	1839	885	505	279	135	53	4	939	480	260	132	44	0		
Czortkowski . .	1835	622	398	238	138	39	18	682	380	232	112	41	0		
	1837	1035	626	296	178	45	21	1114	469	400	159	44	15		
	1839	983	566	249	145	71	15	1606	499	303	149	56	10		
Czerniowiecki .	1835	1027	701	301	194	51	20	1054	634	380	155	53	18		
	1837	1766	1020	402	133	57	22	1703	1009	418	207	40	23		
	1839	1211	859	387	160	63	12	1214	898	363	165	41	11		
C. k. wojsko . .	1835	3	9	29	9	1	—	8	19	14	9	1	—		
	1837	4	30	56	10	3	—	22	27	31	18	5	—		
	1839	6	32	54	9	4	—	12	30	38	22	3	—		
Ogółem	1835	15703	10921	6346	3226	1108	361	16240	9170	7206	3917	1140	192		
	1837	20696	13123	7778	3734	1307	392	21143	11549	8409	4449	1276	224		
	1839	18775	12147	6407	3418	1212	374	18926	10713	7408	3702	1298	220		

Jeżeli głównych summ w powyższym wykazie podanych, weźmiemy trzyletnie przecięcie, wypadnie, iż między zaślubionemi było prawie:

	w w i e k u				
	niżej 24 lat	między 24 a 30 lat	między 30 a 40 lat	między 40 a 50 lat	wyżej 50 lat
Mężczyzn	18391	12063	6910	3466	1584
Kobiet	29246	7674	4042	1238	214

A zatem przed 24 rokiem życia idzie kobiet za mąż więcej niż dwa razy tyle jak po skończonych 24 latach. I w ogóle, po doczekaniu się pełnoletności podobieństwo pójścia za mąż szybkim ubywa krokiem, albowiem jak to z oznaczonych w powyższym podaniu pięciu następnych epok życia wyczytać można, zmniejsza się ono prawie w stosunku liczb 292: 77: 40: 12: 2. — Nawet i w samej pierwszej z podanych tu epok życia, przeważa znacznie liczba tych dziewcząt, które przed 20tym rokiem za mąż idą; liczba ta bowiem średnio wzięta, jest 18,769, gdy tymczasem liczba średnia dziewcząt między 20tym i 24tym rokiem za mąż idących jest tylko 10,477, które to dwie liczby dają stosunek 9 do 5. — Co do płci męskiej, to widoczne przeważanie liczby tych osób, które przed dojściem 24 lat w stan małżeński wchodzi, nie możemy uważać za bardzo pożądane; liczba ta ma się do liczby tych, którzy się po 24 latach żenia, jak 3 do 4. — Jednakże w dalszym wieku męzkim śluby nie przerywają się tak nagle, jak to dopiero u płci żeńskiej widzieliśmy. Ani wątpić, iż do tego przyczynia się najwięcej ta okoliczność, iż wdowcowi łatwiej o nowe śluby niżeli wdowie.

W latach 1835, 1837 i 1839 w przecięciu z 1000 osób płci męskiej ożeniło się:

w wieku niżej 24 lat	prawie 434
między 24 i 30	284
» 30 i 40	163
» 40 i 50	82
» 50 i 60	28
» od 60 i później	9

37

z 1000 osób płci żeńskiej poszło za mąż:

w wieku niżej 20 lat	prawie 443
między 20 i 24	247
» 24 i 30	181
» 30 i 40	95
» 40 i 50	29
» od 50 i później	5

690

W obwodzie wadowickim uderza znaczna liczba ślubów zawieranych przez mężczyzn po 50 a nawet i po 60 latach, a przez kobiety po 40 latach życia. Przeciwnie zaś w obwodach samborskim, sandockim i czerniowieckim wcześniej się ludzie z sobą biorą, i tak: w obwodzie sambor-

skim z 1000 żeniących się mężczyzn, 501 nie doszło jeszcze (w przecięciu) 24 lat, a z 1000 oblubienic, 524 nie skończyło lat 20.

Porównując w tym względzie Galicyję z ogółem innych prowincji Monarchii Austriackiej (wyjawszy Węgry), pokazuje się, że w Galicyi małżeństwa bywają najwcześniejsze, gdyż:

na 1000 żonatych mężczyzn było niżej 24 lat ogółem w innych prowincjach Monar. Austr. tylko 308, w Galicyi zaś 434; a na 1000 zamężnych kobiet było niżej 20 lat ogółem w innych prowincjach Monar. Austr. tylko 261, w Galicyi zaś 442.

Nawet i w samych prowincjach włoskich, nie masz w jednej i drugiej płci w tych dwóch najwcześniejszych epokach życia tak wiele ślubów jak w Galicyi; — w tych bowiem prowincjach wypada na 1000 ślubów tylko 357 mężczyzn niżej 24 lat, a 290 kobiet niżej 20 lat.

cc) Liczba istniejących małżeństw, i średnie ich trwanie.

Spisy ludności nie zawierają bezpośrednio liczby istniejących par małżeńskich, z wielu względów tak bardzo ważnej. Atoli można ją obrać za pomocą zwyczajnych arytmetyki politycznej sposobów, według których liczba ta wypada na Galicyję na 770 do 775,000.

Średnie trwanie małżeństw oblicza się albo: a) dzieląc liczbę wszystkich par małżeńskich przez średnie przecięcie rocznych ślubów, albo też: b) mnożąc liczbę wyrażającą płodność małżeńską przez stosunek średni urodzeń do ślubów (według Süssmilcha i Baumanna). Ze zaś płodność małżeńska w Galicyi podana jest na $\frac{3}{10}$, a stosunek średni urodzeń do ślubów jest 203,584: 43,536 *) = $\frac{4}{10}$, a zatem według tej metody wypada trwanie średnie małżeństw w Galicyi na blisko $\frac{17}{10}$ lat. Tenże sam wypadek otrzymamy i według pierwszej metody, t. j. dzieląc liczbę wszystkich par małżeńskich (770 do 775,000) przez średnie przecięcie corocznych ślubów (43,300 do 43,500).

Średnie trwanie ślubów podane jest (w poparciu) u lacyjonistycy p. Bernouilli):

w Francyi	na 23 6/10 lat
w Saksonii	» 21 6/10 »
„ Pruszech	» 17 6/10 »
„ Belgii	» 21 3/10 »
„ Krolestwie Wirtemberskiem	» 24 1/10 »
„ Neapolitańskiem	» 25 5/10 »

Z liczby ślubów z ludnością porównanej w nika stosunek zaślubionych do niezaślubionych. Przyjmując ludność Galicyi w początku r. 1839 na . . . 4,681,000 i od tego odciągawszy liczbę zaślubionych 1,550,000

wypada, iż niezaślubionych jest . . . 3,131,000 A więc w Galicyi liczba zaślubionych ma się do liczby niezaślubionych jak 1 do 2. (Dalszy ciąg nastąpi.)

*) Z wliczeniem wojskowości.